

кредитування, умов та обов'язкових вимог до форфейтингових договорів. Саме діяльність Міжнародної асоціації торгівлі та форфейтингу та Міжнародної торгової палати відіграє у цьому процесі провідну роль.

Список використаної літератури:

1. Кравченко Ю. Я. Ринок цінних паперів : навч. посібник. — 2-ге вид.- К.: Дакор, КНТ, 2009. — 672 с.
2. Деркач С. Издан официальный перевод URF 800 [Електронний ресурс] / Светлана Деркач. — Режим доступу: <http://www.iccwbo.ru/upload/urf800.pdf>
3. Uniform Rules for Forfeiting (URF 800) Including Model Agreements [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://store.iccwbo.org/Content/uploaded/pdf/ICC-Uniform-Rules-for-Forfeiting-URF-800.pdf>
4. Баукин И. В. Форфейтинг как инструмент финансирования трансграничной торговли : дис. на соиск. учен. степени канд. юрид. наук : 12.00.03 — гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право [Електронний ресурс]/ Иван Вячеславович Баукин. — Режим доступу: http://info.msal.ru:8080/bitstream/123456789/37247/1/d_2015_12_08.pdf
5. Ефимова Н. Унифицированные правила для форфейтинга: новые глобальные стандарты // Международные банковские операции. — 2010. — № 3. — С. 106.

НАЙДЬОН А. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
викладач кафедри галузевих юридичних дисциплін,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
здобувач кафедри цивільного права № 2

СТИПУЛЯЦІЯ ЯК ФОРМА УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ЗБЕРІГАННЯ: ЕКСКУРС В ІСТОРІЮ

В сучасному світі всі питання прийнято вирішувати домовляючись, зміння висловити свої прохання та грамотно їх оформити є основою розвитку зобов'язального права. Договір є найпоширенішим варіантом оформлення відносин в підприємстві, при створенні об'єктів інтелектуальної власності, реалізації права власності та інших випадках. Для того, щоб договір вважався належним до нього пред'являються певні вимоги:

- зазначення істотних умов договору при його оформленні;
- дотримання форми його укладення.

В цивільному законодавстві України передбачено декілька форм укладення договору які умовно можна поділити на основні або ті,

що застосовуються найчастіше (усна, письмова форми) та додаткові ті, що практично не використовуються (конклюдентні дії, мовчазна згода). Письмова форма має свої особливості і поділяється на просту письмову, нотаріально посвідчену та з державною реєстрацією. Відповідно до ч. 3 ст. 969 ЦК України: «Укладення договору зберігання цінностей у банку засвідчується видачею банком поклададавцеві іменного документа, пред'явлення якого є підставою для повернення цінностей поклададавцеві» [1, с. 284], тобто, обов'язковою є письмова форма. Такі вимоги до форми укладення договору зберігання, звісно, були не завжди.

Так, в докласичному періоді цивілістики, існувало 3 основні форми укладення договорів: стипуляція, літеральний контракт та нексум.

1. Стипуляція (*stihulatio*) — договір, що укладався в усній формі «запитання — відповідь». Один із найперших та найважливіших форм договору, що мав надскладну структуру та конкретну послідовність дій, які вчиняли сторони для його укладення. Питання, яке проголошувалося мало конкретне формулювання: «Обіцяєш дати мені сто монет?» (*Spondesne mihi centum dare?*) та однозначну відповідь: «Обіцяю!» (*Spondeo*). В зв'язку з тим, що письмового підтвердження про укладення договору не було, всі умови виконувалися беззаперечно та чітко. Обов'язковою була присутність всіх сторін договору. Оскільки, взяття на себе зобов'язання про повернення боргу підтверджувалося виключно особистою обіцянкою, представником укладатись договір зберігання не міг. Після заданого питання (оферти) відповідь (акцепт) повинна була прозвучати одразу. Так, Венулей зазначав, що: « між питанням та відповіддю мало пройти якомога менше часу, стільки скільки дозволяє ситуація, але ні в якому разі між цими діями не повинно бути укладено нових правочинів». Така особливість підтверджує думку Гужви А.М. про віднесення цього договору до *unitas actus*, тобто безперервних договорів [2, с. 267].

Спочатку стипуляція була формою укладення винятково договору позики і лише з часом її почали застосовувати й до інших договорів. Такі зміни були зрозумілими, оскільки порівняно із вже існуючими формами укладення договору, такими як манципація, стипуляція мала значні переваги (зрозумілість, полегшена процедура).

Для договору зберігання цінностей у банку особливого значення набувала характеристика поняття інтерес, який ще у Дигестах Юстиніана визначається обов'язковою умовою стимуляції [3, с. 211]. Інтерес для сучасного договірного права не несе такого великого значення і не визнається істотною умовою жодного договору, проте є підставою для виникнення деяких зобов'язань, наприклад зберігання цінностей у банку. Саме для забезпечення свого інтересу (надання особливої охорони певному майну чи зменшення тягара утримання особливо цінних речей) укладався тоді та укладаються зараз договори щодо зберігання. На стипуляцію, покладалась важлива місія: спростити вимоги до процедури укладання договору, зменшення кількості та значущості

ритуалів, можливість укладання договору без присутності свідків. Практично всі ці запити були задоволені, проте з деякими суттєвими поправками. По-перше, стипуляція значно розширила умови договорів, поділивши їх на істотні (без яких, як і за сучасним законодавством договір вважається не укладеним) та умови, що визначалися обов'язковими за бажанням сторін і лише виконавши їх договір вважався виконаним правильно (на сьогоднішній день це є свідченням належного виконання). По-друге, було спрощено процес укладення в порівнянні із манципацією, проте він залишався настільки формалізованим, що головним була не мета, а сама процедура. Тобто, перехід від виконання певної системи рухів до задоволення свого особистого інтересу шляхом розширення умов договорів все одно зводився до виконання чіткої процедури: « конкретне питання — однозначна відповідь ». По-третє, сторони були абсолютно по-різному наділені правами та обов'язками, на відміну від кредитора, на боржника було покладено фактично весь тягар обов'язків без мінімального забезпечення його прав.

Таким чином, стимуляцію можна назвати прототипом сучасної форми укладення договорів, проте з великою кількістю поправок. Звичайно, порівнювати усну та письмову форми укладення договорів не є правильним, адже процедура суттєво різнилася, проте мету поставлену стимуляцією на сьогодні задоволено.

Список використаної літератури:

1. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2003. — № 40-44.
2. Гужва А. М. Роль і місце категорії інтересу у договірних зобов'язаннях / А. М. Гужва // Актуальні проблеми держави і права. — 2010. — Вип. 53. — С. 267-274.
3. Ансон В. Р. Договорное право = Anson's Law of Contract / В. Р. Ансон. — Москва: Юридическая литература, 1984. — 463 с.

ДЕНИСЯК Н. М.

Міжнародний гуманітарний університет,
викладач кафедри цивільного та господарського права і процесу

СТАНОВЛЕННЯ ТА ФОРМУВАННЯ НОТАРІАТУ ЯК САМОСТІЙНОГО ІНСТИТУТУ В УКРАЇНІ

Аналізуючи процес становлення нотаріату в українському праві, можна стверджувати, що його генезис було започатковано в Київській Русі. Подальший його розвиток продовжено за часів Литовсько-